

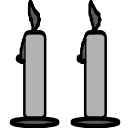
שבת קודש פרשת לך לך

מפטירים בישיעהו פרק מ'
התימנים מתחילים: "אל מי
תדמיני ואשנה"
ספרדים ואשכנזים מתחילים:
"למה תאמר יעקב"

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

בס"ד
שנה שלש עשרה גיליון מספר 6

חשמונאים (שעון חודף)

כניסת השבת: 16:44

יציאת השבת: 17:42

מהלכות תפילת מנוחה עפ"י שו"ע – סימן רלג' ופוסקים אזורנים

הקדמה

תפילת המנוחה תוקנה כנגד תמיד של בין הערבים. תחילת זמן שחיטתו מדאורייתא הוא אחר שש שעות ומחצה, דהיינו חצי שעה אחר חצות היום, היות ואחרי תמיד של בין הערבים אסור להקריב שום קרבן, כדי שיהיו יכולים להקריב קרבנות יחיד מקודם לכן היו מאחרים את הקרבנות בכל יום עד ט' שעות ומחצה, חוץ מערב פסח שחל להיות בערב שבת שהיו שוחטים את התמיד בשש שעות ומחצה ועל כן, עיקר זמן תפילת המנוחה לתחילה הוא מט' ומחצה ולמעלה כנגד התמיד שהיו מקריבין בכל יום. ומכל מקום אם התפלל משש ומחצה ולמעלה יצא, מפני שעיקר זמנו של תמיד מדאורייתא מתחיל מאותו זמן. יש מהראשונים שמקילים לתחילה להתפלל משש שעות ומחצה ולמעלה. על כל פנים, אם רוצה לאכול או לצאת לדרך או שעתה יוכל להתפלל עם הצבור ואם ימתין למנוחה קטנה לא יהיה לו מנין לדעת כולם מותר להתפלל לתחילה משש שעות ומחצה.

במסכת ברכות כט: מובא- אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מצווה להתפלל עם דמדומי חמה ואמר רבי זירא מאי קראה (תהלים עב ה) יראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים. לייטי עלה במערבא אמאן דמצלי עם דמדומי חמה מאי טעמא דילמא מטרפא ליה שעתא.

פירש רש"י: עם דמדומי חמה - תפילת יוצר עם הנץ החמה ותפילת המנוחה עם שקיעת החמה: לייטי עלה במערבא - על מי שמשחה תפילת המנוחה עם דמדומי חמה שמא תטרף לו השעה על ידי אונס ועבר הזמן. ובהגהות מיימוניות כתב בהלכות תפלה אות ג - ועתה נהגו העולם כרבנן להתפלל עד הערב וכרבי יוסי בירושלמי ברכות - ד', שתפילת מנוחה הוקשה לקטורת שנאמר בתהלים קמא' תיכון תפילתי קטורת לפניך. ומה ש"לייטי עלה במערבא", זה דווקא במאחר מאוד, אבל לפני שקיעת השמש מעט מותר.

פרטי הלכות

א. מי שהתפלל תפילת המנוחה לאחר שש שעות ומחצה ולמעלה, יצא. ואם התפלל לפני כן לא יצא אפילו בדיעבד. (מרן בשו"ע

ומשנה ברורה) ועיקר זמנה מתשע שעות ומחצה ולמעלה עד הלילה לרבנן, ולרבי יהודה עד פלג המנוחה שהוא עד סוף אחד עשרה שעות פחות רבע שעה. (מרן בשו"ע)

ב. יש מאחרונים הסוברים שאומנם לתחילה אסור להתפלל קודם שנשלם החצי שעה שאחר חצות, אולם בדיעבד שהתפלל בזו החצי שעה, יצא ידי חובה ולא יתפלל שנית. (עפ"י משנה ברורה)

ג. מה שכתב מרן עד הלילה לרבנן, לאו דווקא, שהרי כרבע שעה לפני צאת הכוכבים לדעת כולם הוא בכלל בין השמשות, ואין להתפלל אז מנוחה. (משנה ברורה) ובילקוט יוסף חלק ג' כתב כי, אומנם מצווה מן המובחר להתפלל מבעוד יום, לפני שקיעת השמש, ומכל מקום אם הציבור התעכבו מלהתפלל מנוחה והמתינו למניין כדי להתפלל בציבור, רשאים להתפלל מנוחה גם אחר השקיעה, בתוך שלש עשרה וחצי דקות זמניות מהשקיעה.

ד. מוטב להתפלל בציבור גם לאחר שקיעה, מאשר להתפלל ביחידות, לפני השקיעה, מפני שתפילה בציבור נשמעת ומתקבלת תמיד לפני הקב"ה. (ילקוט יוסף ג') ובמשנה ברורה כתב, שאפילו שכך היא דעת מרן, היות ורבים חולקים עליו, לתחילה מוטב להתפלל מנוחה בזמנה לפני שקיעת השמש ביחידות מאשר להתפלל אחרי שקיעת השמש בציבור.

ה. הדבר ברור שאין לציבור לוותר על חזרת הש"ץ לאחר השקיעה, אלא כל עוד השליח ציבור יכול לסיים את תפילת החזרה, לפני צאת הכוכבים, יש לעשות חזרה כדין. (ילקוט יוסף ג')

ו. משערים שעות אלו לפי עניין היום, ואף אם היום ארוך משערים לפי שתיים עשרה שעות והם נקראים שעות זמניות, וכן כל מקום ששיערו חכמים בשעות, משערים לפי שעות אלו. (הרמ"א בהגה)

ז. כאמור לעיל עיקר זמנה של תפילת מנוחה הוא מתשע שעות ומחצה ולמעלה, לדעת רבנן עד הלילה, ולדעת רבי יהודה עד פלג המנוחה שהוא עד סוף אחד עשרה שעות פחות רבע שעה. ובגמרא הייתה המסקנה "דעבד כמר, עבד ודעבד כמר, עבד, והוא שיעשה לעולם כאחד מהם, שאם עושה כרבנן ומתפלל מנוחה עד הלילה, שוב אינו יכול להתפלל ערבית מפלג המנוחה ולמעלה. ואם עושה כרבי יהודה ומתפלל ערבית מפלג המנוחה ולמעלה, צריך ליהזר שלא יתפלל מנוחה באותה שעה. (מרן בשו"ע) מפני שאם ינהג פעם כך ופעם כך הרי זה "תרתי דסתר", אפילו למחר, וכל שכן שלא יתפלל ביום אחד מנוחה אחר פלג כרבנן וערבית לפני צאת הכוכבים. (משנה ברורה)

ח. עכשיו שנהגו להתפלל תפלת מנוחה עד הלילה, אין להתפלל תפלת ערבית לפני שקיעת החמה, ואם בדיעבד התפלל תפלת ערבית מפלג המנוחה ולמעלה, יצא. ובשעת הדחק, יכול להתפלל תפלת ערבית מפלג המנוחה ולמעלה. (מרן בשו"ע)

ט. שיעור שתיים עשרה שעות היום שמשערים בו, יש מחלוקת בין הפוסקים. יש אומרים שחישוב היום הוא מעמוד השחר עד צאת הכוכבים, וכך סתם מרן בסימן זה ובסימן תמג', ויש אומרים שחישוב היום הוא מנץ החמה עד שקיעתה. (משנה ברורה)

י. אם התפלל ערבית לפני פלג המנוחה, אפילו בדיעבד לא יצא, וצריך לחזור על תפילתו. אולם יש לסמוך להקל שלא לחזור ולהתפלל אף אם התפלל שעה ורביע לפני שקיעת החמה. (עפ"י משנה ברורה)

יא. רשאים לומר וידוי ונפילת אפיים במשך כל זמן בין השמשות, שהוא שלש עשרה דקות זמניות לאחר השקיעה, ואין להחמיר בזה כלל, בפרט למנהג הספרדים שלא נופלים על פניהם ממש. (ילקוט יוסף ג')

אמרי בינה – שבזו המידות הטובות

כתב באורחות צדיקים כי בעניין השקר יש תשעה חלקים. בגיליונות של שבתות שעברו הובאו החלקים הראשון, עד השלישי. להלן הרביעי.

הרביעי המשקר בסיפור דברים ששמע, ומחליף מקצתם ומתכוון להחליף, ואין לו שום ריווח באותו שקר, וגם לא יזיק אותו שקר לחבירו. ופעמים שהוא מספר דברים שהוא בודה כולם מלבד, ויש לו עונש שאוהב שקר בלא תועלת. ועל זה אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי ו ט): "יפיח כזבים עד שקר" - יש לך לידע, שזאת המידה תביאהו להעיד שקר באחיו מחמת שהוא אוהב שקר.

יש אנשים שמחליפים מקצת דברים ששמעו בלי דעת, כי אינם שמים על לב בעת שהם שומעים הדברים לחקור על אמיתתם - גם זו מידה רעה, ועל זה אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי כא כח): "ואיש שומע לנצח ידבר", פירושו: מי שנותן לב לשמוע להבין תוכן הענין והדברים אשר יספרו עבור שסיפרו אותם על דרך האמת, שלא ימצא בפיו לשון שקר, אותו האיש לנצח ידבר, כי יתאוו בני אדם לשמוע דבריו ולא יגערו בו על דבריו. (עפ"י ספר אורחות צדיקים שער השקר)

חתימת הגלות

הפרשה פותחת בציווי של ה' לאברם "לך לך מארצך..." ומסיים במילים "והיה ברכה" (פרק יב' - ב) - על הסיוס "והיה ברכה" מפרש רש"י - בך חותמין ולא בהם. לפי פשט הדברים רש"י מתייחס לחתימה באברהם בברכה הפותחת בתפילת שמונה עשרה. אולם אפשר לומר כי יש בזה רמז על הדורות האחרונים.

באבות פרק א'נאמר: "על שלושה דברים העולם עומד, על התורה, על העבודה, על גמילות חסדים" שלושת העמודים הם כנגד שלושה האבות. אברהם- גמילות חסד, יצחק - עבודה, שהקריב עצמו קורבן לה' ויעקב - התורה. שהיה "איש תם יושב אוהלים", באוהלי תורה.

בדורות האחרונים שלפני ביאת המשיח יתמעטו התורה והעבודה, ולא יגאלו ישראל אלא בזכות צדקה וגמילות חסדים, וכמו שאמר הכתוב: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיה - א' - כז). זהו הרמז בדברי רש"י: "בך חותמין" - חתימת הגלות, כלומר סיומה, תהיה רק "בך" בגלל מידת גמילות חסד שבך, שלדאבון הלב יהיו התורה והעבודה במידה מועטת ביותר... (אהל תורה)

פרע הקפותיו

וילך למסעו. (פרק יג'ג') לכאורה קשה להבין כיצד יצא אברהם אבינו לדרכו בלי ממון ובלי צידה, עד שיהיה זקוק להלוואות והקפות? ועוד, מי זה היה מוכן להלוות ולהקיף לו לנודד זר? נראה לומר כי כוונה אחרת טמונה בזה. כשהיה אברהם אבינו הולך בדרכים, היה מכריז ברבים את שם שמים ועל מציאותו של אל אחד ויחיד, בורא שמים וארץ, אותו כל אדם צריך לעבוד, וכך היה מכנים אנשים רבים תחת כנפי השכינה.

אולם לא כל האנשים האמינו לו, כי היו רבים ששאלו: אם אמנם אמת הדבר שאברהם אומר, מדוע מניח הבורא לעבדו הנאמן אברהם להיות נע- ונד על פני האדמה ואינו נתן לו בשכרו מנוחה ושלווה? מובן שעל שאלה זו נשאר אברהם חייב תשובה... אלה היו החובות ה"הקפות", אשר נתחייב אברהם במסעו. ורק בחזרתו, לאחר שכבר נתפרסם הנס שעשה ה' יתברך לאברהם במצריים, שהביא על המצרים "נגעים גדולים" והם שלחו את אברהם ושרה ברכוש גדול- "ואברהם היה כבד במקנה בכסף וזהב"- אזי פרע כל חובותיו "ההקפותיו" שנשאר חייב מקודם: עתה כבר הייתה תשובה בפיו לשאלתם הקודמת...

כה יהיה זרעך

בפרק ט"ו פסוק ה' נאמר: "ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם". הדבר קשה שהרי אנו רואים בפועל כי עם ישראל הוא עם קטן מזה דורי דורות?

נראה להסביר, שהביטוי בתורה אם תוכל לספור אותם, משמעו אין לעם ישראל גדר של מספר, שהרי מספר הוא עניין של הגבלה, ובשעה שאנו אומרים שאין לו מספר, פירושו הדבר, שהוא מעל גדר הטבע ללא הגבלה ולכן גם קיים לעולם. (מבוסס על אהבת קדומים)

בין אדם לחבירו

כאשר יושבים חברים יחד מצוי שמקנטרים ועוקצים את אחד הנוכחים ואף נהנים יחד מן העקיצות ומתכבדים בקלונו, ובמיוחד שכיח הדבר במסיבות פורים, ואף שעושים כן דרך הצחוק הוי הונאת דברים והלבנת פני חבירו ברבים, וגם אם אותו אדם טען שלא נפגע, יתכן שאמר זאת מכורח הנסיבות ואולם בלבו פנימה הוא מצטער.

לעיתים בשיעור וכדומה קורה שמהו אומר דבר שטות ואז רגילים הנוכחים להביט ולראות מיהו הדובר, חלקם אף מסובבים ראשם לראותו היטב, על ידי כך מלבינים פניו ומתכבדים בקלונו.

שאלה: האם לגר צדק מותר לומר קדיש על אביו הגוי לאחר פטירתו לעילוי נשמתו?

תשובה: כתב בשו"ע יורה דעה קנח' א': עובדי עבודה זרה אסור להצילם אם נטו למות, ואין לרפואתם אפילו בשכר, אם לא במקום איבה. כתב בעל כנסת הגדולה בספרו "דינא דחיי", שהרמב"ם היה רופא לישמעאלים במצרים, מפני שאין הישמעאלים עובדי עבודה זרה, ולכן מותר לרפואתו אף בחינם, וגם כשאין לחוש משום איבה. ולפי זה הדבר ברור שאם הוריו של הגר צדק ישמעאלים, מותר להתפלל עליהם לרפואה שלימה, כיון שאינם עובדי עבודה זרה. וכן מתבאר בכסף משנה פרק י' מהלכות עכ"ם הלכה ב'.

לכאורה יש מקום לומר שאפילו אם הוריו נוצרים שמשפתים שם שמים ודבר אחר, אין דינם כעובדי עבודה זרה, לפי מה שכתבו התוספות סנהדרין סג: שבני נח לא הוזהרו על השיתוף. וכן פסק הרמ"א בהגה בא"ח סימן קנו', שלא הוזהרו בני נח על השיתוף.

אומנם ה' נודע ביהודה' תנינא ביורה דעה סימן קמח' חולק על כך, וסובר שאין זו כוונת הרמ"א, אולם ה' פתחי תשובה' יורה דעה סימן קמז' דחה את דבריהם והגאון יעב"ץ בספר "מור וקציעה" סימן רכד', כתב, שכל עבודה זרה שלהם כיום אינה אלא שיתוף שם שמים ודבר אחר. ומביא ראייה ממנחות קי. וכן כתבו פוסקים אחרונים רבים.

לפי זה נראה שכיון שאף הנוצרים אין דינם כעובדי עבודה זרה מותר לרפואם, אפילו כשאין לחוש לאיבה, וכן מותר להתפלל לרפואתם. כן פסק מרן בשו"ע י"ד - קמח' - יב', שבזמן הזה אין הגויים בקיאים בטיב עבודה זרה, לפיכך מותר לשאת ולתת עימם ביום חגם וכו'.

כמו כן, יש לומר שדווקא לרפואת הנוצרים שעושה מעשה בידיים אין להתיר שלא במקום איבה, מה שאין כן להתפלל עליו לפני השם יתברך אשר בידו נפש כל חי, ואם אין הנכרי הזה ראוי לרפואה שלימה, ה' הטוב בעיניו יעשה, והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אוותה ויעש. לפיכך אין לאסור בזה כלל. וכל שכן אם הגוי עצמו מבקש שיתפללו עליו, שמזה נראה שיש לו אמונה בה' יתברך שלא יפלא ממנו כל דבר, שמותר להתפלל עליו.

על כל פנים נראה שהדבר נכון שמותר להתפלל על גוי חולה שיחיה ויחזור למוטב, וכל שכן בנידון דידן שמותר לגר להתפלל לרפואת אביו, כיון שהרי הוא הביאו לחיי העולם הזה, ועל ידי כך זכה להיכנס תחת כנפי השכינה ולחיי הנצח.

ואחרי הודיע ה' אותנו את כל זאת, נראה שאחר מות אביו של הגר, וכן לאחר מות אמו, נכון שיאמר עליהם קדיש לעילוי נשמתם. אף על פי שאין הגר מתייחס אל אביו, שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, מכל מקום כיון שהוא הולידו והביאו לחיי העולם הזה, וגרם שיזכה להסתפח בנחלת ה' ולהכיר האמת, ראוי הוא להתפלל בעדו להצילו מבאר שחת ולהכניסו לעולם הבא, שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי. נראה שהכוונה שאינו מועיל כל כך כמו הבן, אבל על כל פנים יש תועלת בתפלתו ובקדיש שאומר לא פחות מאיש זר שאינו קרוב.

סיכום: לגר צדק מותר לומר קדיש על אביו ואימו הגויים לאחר פטירתם לעילוי נשמתם. (עפ"י שו"ת יחוה דעת חלק ו סימן ט)

גְּדוּלְחֵי יִשְׂרָאֵל

רבי אהרן זינגר - בעל "תפארת אהרן" אמרו עליו כי - "כי הוא בקי בחדרי התורה כאחד מגדולי רבני הזמן, מפולפל בחריצות, וראוי להנהיג קהילה וישיבה, והדברים לא נכתבו על סמך עדות אחרים וכו' אלא לאחר בחינה, כי בחנתו ניסיתו ומצאתיו מלא ברכת ה'". רבי אהרון עלה על כסא רבנות מטסדורף, והעמיד שם ישיבה. מלבד גדלותו בתורה סיגף עצמו רבות. מחיבוריו "תפארת אהרן" על סוגיות. לאחר פטירתו מילא מקומו חתנו רבי יוסף פרסבורגר בעל התפארת יוסף.

סיפור השבוע

להם את האתרוג. בילה! – קרא הסוחר לעבר המטבח – הגישי שתיה לאורחים. הוא עצמו פנה והביא את הקופסה שהאתרוג היקר טמון בה. בשתי ידיים אחז בה ועיניו אינן גורעות מבטן ממנה, שלא תגלוש חלילה מהיד, ה' ישמור וירחם. הוא הציג את הקופסה בעדינות על השולחן ובתנועות של מנצח החל מטפל במכסה, בעדינות שלף את האתרוג המחוטל כולו כתינוק רך, בפשתן ריחני, ולעיני האברכים נגלה האתרוג.

"אווה! אווה!" – נפלטו המילים מפיהם של השלוחים, לראות אתרוג כזה, במציאות, ולא בחלום, הפלא ופלא! הסוחר כמנוסה במלאכתו, עקב בהנאה רבה אחר בטווי ההתפעלות של האברכים, ואמר: "רבותי! ובכן, אין הזמן מתאים להתפעלות, גם לי גם לכם דוחקת השעה. ובכן נסיים את העניין בכי טוב, המרוצים אתם לקנות ממני את האתרוג?"

איזו שאלה? – השיבו שניהם – "נקוב מחירו!" הסכום ששמעו מפורש יוצא מפיו, הדהים לא פחות מהאתרוג עצמו, אך כלום יכולים הם ורשאים לוותר על המציאה שנזדמנה בדרכם?! שלפו האברכים את המזומנים שבכיסם, יצאו ומכרו כמה מחפציהם ולאחר עמידה על המקח יצאו נקיים מממונם, אך בידיהם – האתרוג.

הסוחר פטרם לשלום, והאברכים, אשר נשמו לרווחה, פנו לילך לשוב לבתיהם. עדין רחוקה הייתה צאנז מן האופק, אך בעזר ה' עתידים הם להגיע אליה בעוד מועד.

לאחר מספר ימי מסע הגיעו עיפיים לאכסנייה אחת אשר על הדרך. בעל-הבית, יהודי בעל זקנקן אדמוני, חגור סינר רחב על מותניו, חיך בסבר פנים יפות אל האורחים. על אף שעת הליל המאחרת, ער היה זריז, וחיוכו אינו משפתיו. "טלו ידיכם לסעודה בבקשה רבות". האברכים עשו רצון בעל הבית והשיבו נפשם בארוחה חמה ויפה. בחדר סמוך כבר הוצעו עבורם מטות נוחות, היפות לבריאות הגוף ולהחליף כוח ולשכוח מהעייפות...

ברכות

מזל טוב לבארי שרעבי ורחל הנה ה"ו ולמשפחותיהם לרגל אירוסיהם. יהי רצון שיזכו לחופתם והקים בית כשר ונאמן בישראל המושגת על יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

מזל טוב לאליהו אלירן ומרים חורי ה"ו ולבני משפחותיהם משפחות חורי ובחניק לרגל נישואיהם. יהי רצון שיזכו להקים בית כשר ונאמן בישראל המושגת על יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

תשובות זזכה

התשובות הנכונות לפרשת בראשית הם:

1-ב' 2-ג' 3-א' 4-ד' 5-ב' 6-ג' 7-א' 8-ב' 9-ב' 10-ג'

תקציר משיבוע שעבר: הסוכה הרחבה שבחצר, הפיצה ריח נעים ומרענן. העצים והקרשים חוברו לשלמות מרהיבת עין. מבפנים, נפרסו הסדינים הצחורים על גבי כותלי העץ החשופים. חג השמחה ממשמש ובא. סוכה זו מיוחדת היא, סוכתו של הרב הקדש רבי חיים מצאנז זכותו יגן עלינו בעל "דברי החיים".

כולם עסוקים בסיום עניינים האחרונים של החג, כדי להכניס את החג על הצד היותר טוב. אכן שרויה שמחת החג בלב הכל, אך באוויר מרחפת עננה קלה, העירה צאנז לא זכתה השנה לרכוש אתרוג נאה והדר. גם הצדיק, נותר עדיין ללא אתרוג. עוד בקיץ, שלח הרב בעל "דברי חיים" שלוחים נכבדים, לרכוש אתרוג נאה והדר, אולם שווקי האתרוגים היו חלשים ודלים, והאברכים שבו לצאנז בידיים ריקות. באחד מימי אלול, נשלחו שוב שני אברכים, מומחים ויראי שמים. אולם ימים חלפו ושום ידיעה לא נתקבלו מהם.

במטבח עולה הבל התבשילים, המבשלות בוחשות בקדירות, טועמות בקצה הכפית, מזלפות מלח לכאן ופלפל לשם, ועוד. לבקשת אימו ניגש "יענקלה" להביא מהארגז תפוחי אדמה יפים, ולפתע נחת על השולחן הסמוך חבילה, הילד צעק בבהלה ואחת המבשלות ניגשה לחבילה והתירה את הקשרים של החבילה, ולמרבה הפלא שלפה ממנה דג גדול ושמן. מחמת גדלו, נאלצו כל המבשלות לטרוח סביבו. לפתע עברה שמועה - "האברכים השלוחים כבר מצויים בצאנז", וכי ראו אותם חומקים בסמטאות, סיבב המטבח שבחצר, השתהו והציצו מבעד לחלון ומיד חמקו. הם הלכו לבתיהם של השלוחים, שאכן היו בביתם והסיפור ששמעו מהם, הדהים את השומעים.

הם סיפרו ששבעות רבים נדדו בדרכים, אולם שווקי האתרוגים דלים וריקנים היו. הם התחננו לפני הסוחרים, אולי מצוי אצלם איזה אתרוג מהודר אחד ל"רפואה", אולם הסוחרים ענו בצער, כי אין ברשותם אתרוג ראוי עבורם. מאחר ולא מצאו אתרוג מהודר, החלו מחפשים בבהילות אתרוג "כשר לברכה" בהיותם בודקים אתרוגים אצל סוחר האתרוגים, יהודי לבוש הדר, פנה אליהם הסוחר ואמר "אברכים-" "צער הגלות" כולה שפוכה על פניכם, מה אוכל לעזרכם?!"

הבטיח משיבועות שעברו: בשמעם את פנייתו נעקרה אנחה מליבם, וכמעט ופרצו בבכי. שבועות על גבי שבועות מטלטלים הם בדרכים, אכולי ציפייה ואכזבות, על שלא עלה בידם לקנות אתרוג כשר, וכיצד אפשר לשוב לצאנז, כשני שוטים, ללא אתרוג?! "סורו הצידה, רמז להם הסוחר, דבר מה יש לי אליכם!" בעוד הם משתאים מחרישים, ההצליח ה' דרכם, פנה הסוחר אל עוזרו: "מנחם משה, השגח היטב על הסחורה, קופץ אני לסדר דבר מה, בעזרת ה' בעוד זמן קצר אשוב".

האברכים הלכו עם הסוחר לביתו. בדרך שח להם גופו של עניין: "באמתחתו, חבוי ומוצנע, אתרוג, מהודר ביותר, האתרוג לא הוצא לשוק משום "עין טובה". "חכיתי" – לקונה מתאים, שיבין בחן ערך יקרו, וכשהזדמנתם אתם, ידעתי כי הגיע הקונה הנכון".

בין דבור לדבור הגיעו שלשתם לפתח הבית, הם נכנסו בפתח קמור, והסוחר החווה בידו לשבת אל השולחן, עוד מעט קט ויראה

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל רחמים בן ורדה נחום ז"ל חיים בן אליס עציץ ז"ל אשר בן ר' שמעון הופמן ז"ל משה בן עילו ביטון ז"ל יעקב בן יוסף באייבצ'וב ז"ל מכלוף בן נונה הכהן ז"ל מסעוד בן מסעודה בנישו ז"ל שלמה בן סוליקא אלבז ז"ל אסתר בת פרחח בנישו ז"ל רואחלה בת דיימנטה לבית כהן ז"ל עמל נחום בת נאג' וג'ורג'יה מוצפי ז"ל סעדו (שרה) בת מרים עידאן ז"ל חנה (חנינה) בת בודה עמור ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א.

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר ה"ו שמעון בן רחמה דנינו ה"ו הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל ה"ו נוריאל בן גוהרה נאמן ה"ו אושרת בת ציפורח כהן ה"ו זינה בת בואנו ניאזוב ה"ו נירית בת מזל אהרוני ה"ו שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב ה"ו

מאוצרות התורה לילדים

ילדים יקרים וחביבים, בפרשת לך לך מסופר כיצד על פי ציווי של הקב"ה עוזב אברם את ארץ מולדתו, והולך אל ארץ לא ידועה וכך הוא מגיע לארץ כנען – הלא היא ארץ ישראל.

אברם לוקח עימו את כל רכושו וכן את "הנפש אשר עשו בחרן" כלומר את כל האנשים שגיייר אברם וכל הנשים שגייירה שרי אשתו. אליהם מצטרף גם לוט בן אחיו עם עבדיו ורכושו.

זמן קצר אחרי שהגיעו לכנען, מנסה ה' את אברם וגורם לרעב בארץ. עקב הרעב עובר אברם יחד עם כל הנלווים אליו כולל לוט לגור באופן זמני בארץ מצרים, עד אשר יגמר הרעב בארץ כנען.

בתום הרעב עלה אברם ממצרים עם אשתו וכל קניינו, ועימו עלה גם לוט. אז פורצת מחלוקת בין רועי מקנה אברם שנמנעו מלרעות בשדות לא שלהם, ובין רועי מקנה לוט, שרעו את מקניהם בשדות שאינם שלהם. ויכוח זה הגיע גם ללוט ואברם, ובעקבותיו נפרדו הם זה מזה. לוט נשא עיניו לעבר סדום שהייתה משופעת בחטאים. ואברם נשאר בארץ כנען. כאשר נפרד אברם מלוט, כורת ה' עימו ברית שכונתה "ברית בין הבתרים" ובה ה' הבטיח לאברם כי לזרעו יתן את ארץ כנען.

שאלות לילדי כיתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" שלמעלה)

1. בן כמה היה אברם כשיצא מחוץ לכיוון ארץ כנען?
 - א. בן שלש.
 - ב. בן שבעים וחמש.
 - ג. בן תשעים.
 - ד. בן מאה.
2. מה אמר ה' לאברם אחרי שנפרד מלוט?
 - א. שהוא מאוכזב מכך שנפרד מלוט.
 - ב. הבטיח לו שיתן לו את כל ארץ ישראל.
 - ג. הבטיח לו בנים.
 - ד. תשובות ב' וג' נכונות.
3. מדוע הבהמות של אברם היו יוצאות "זמומות"?
 - א. שלא ינשכו ילדים בסביבה.
 - ב. שילמדו להסתפק במועט.
 - ג. סימן היכר בין בהמותיו לאלו של לוט.
 - ד. שלא יאכלו גזל משדות של אחרים.
4. מדוע נהגה שרי ביד קשה כלפי הגר?
 - א. מתוך קינאה.
 - ב. כדי לשבור את גאוותה וכפיות טובתה.
 - ג. כך ציווה עליה המלאך.
 - ד. כך ביקש ממנה אברם לעשות.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' עד ו', ז' וח'

5. ה' אומר לאברם - "והקימותי את בריתי ביני ובינך..." על לאיזו ברית הכוונה?
 - א. ברית מילה.
 - ב. ברית בין הבתרים
 - ג. שיוולד לו את יצחק.
 - ד. להיות לו לאלוקים.
6. "וינגע ה'... על דבר שרי אשת אברם..." למה הכוונה "על דבר"?
 - א. בגלל – כלומר שלקח את שרי.
 - ב. ה' העניש אותם שלא יוכלו לדבר.
 - ג. הנגעים היו על פי דיבורה של שרי.
 - ד. כל התשובות נכונות.
7. "ויבא הפליט ויגד לאברם העברי..." למי הכוונה?
 - א. לישמעאל בנה של הגר.
 - ב. לאליעזר שהפך אחר כך לעבד אברהם.
 - ג. לעוג מלך הבשן.
 - ד. לסיחון מלך האמורי.
8. "ויבן שם מזבח..." (פרק יב') על איזה בשורות בנה אברהם מזבח זה?
 - א. בשורת הזרע – שיהיו לו ילדים.
 - ב. הבשורה שפרעה יחזיר לו את שרי.
 - ג. הבשורה על ארץ ישראל.
 - ד. א' וג' נכונות.

שאלות לכיתות ז' וח' – מפירושים אחרים על התורה

9. "...הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (פרק יב') לפי פירוש האיבן עזרא, מדוע רק אז גילה את יופיה?
 - א. ראה כי שרה נשארה ביופיה למרות טורח הדרך.
 - ב. שרה בלטה ביופיה ביחס לבנות מצרים, אבל בארץ כנען היו יפות כמוה.
 - ג. מתוך תגובות ההתפעלות של שרי פרעה הבין עד כמה יפה היא.
 - ד. כל התשובות נכונות.
10. בסוף ברית בין הבתרים נאמר "...והאמן בה' ויחשבה לו צדקה" (פרק טו') לפי פירוש הרמב"ן מה כוונת הפסוק?
 - א. הקב"ה החשיב לאברם את האמונה הזו לצדקה.
 - ב. אברם האמין שההבטחה התקיים, כי תבא כצדקה מה' בלי תלות במעשיו.
 - ג. בהתנהגות זו הוכיח אברם לה' את צדקותו.
 - ד. תשובות א' וב' נכונות.

לימוד פורה ומהנה**כללי השתתפות**

- ❖ להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- ❖ בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.